

Monumentnummer*: 520141

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 06 november 2001
Kadaster deel/nr 82795/146

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Leeuwarden		Leeuwarden		Fryslân			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Oldegalileën	58			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	60			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	62			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	64			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	66			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	68			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	70			8922 AG	Leeuwarden		
Oldegalileën	72			8922 AG	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	F				7342		

Omschrijving**

Inleiding

Blok van acht ARBEIDERSWONINGEN, Oldegalileën 58-72, deel uitmakend van een complex van 64 arbeiderswoningen van 'Oud Eigen Brood Bovenal', bestaand uit acht blokken van elk acht woningen. Dit blok is in 1863 gebouwd in Ambachtelijk traditionele bouwstijl naar ontwerp van architect Jacob Izaäks Douma voor een van de vroegste woningbouwverenigingen van het land en de eerste in Friesland.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

EXTERIEUR: De acht woningen, gegroepeerd in een blok, zijn in een hoogst simpele Ambachtelijk traditionele bouwstijl gebouwd. Het blok behoort tot de oudste bouwstroom en is gelegen aan de weg Oldegalileën. De woninkjes meten 6 bij 6,3 meter. Elk huis is na een openbare stoep voorzien van een bleek of tuin van vijf meter diep, oorspronkelijk vooral door lattenhekjes afgegrensd en tegenwoordig in belangrijke mate door ligusterhagen. Het blok is niet rug-aan-rug met het achtergelegen blok verbonden, maar er ligt een steeg van één meter breedte tussen, waardoor de woningen enigszins licht en lucht van beide zijden kunnen ontvangen. Per achtstal kwam er een grote regenwaterbak en per 24 woningen werden ze gezamenlijk ook nog van een welput met pomp voorzien. Buiten de deur kwamen groepen privaten en wel afzonderlijk voor vrouwen en mannen. Deze extra voorzieningen zijn in later tijd in de woningen ondergebracht en de bijbouwsels zijn verdwenen.

De voorgevels zijn per woning een dubbel raamtravee en een iets risalerend deurtravee breed. Boven een gepleisterde plint zijn de muren van roodbruine en bruine baksteen gemetseld. De rechtgesloten muuropeningen zijn gedekt door koppenlaagjes. Bij de laatste renovatie verloren de vernieuwde dubbele vensters hun roeden en werden de bovenlichten van kantel- of uitzetramen voorzien. De oorspronkelijk dichte deuren zijn toen vervangen door glaspaneeldeuren. Boven in de muur zitten rozetankers. De bakgoten rusten op bescheiden geprofileerde klosjes. De woningrijen bezitten flauw hellende schildkappen met vernieuwde, zwart geglazuurde golfpannen. Op het dak staan in 1935 aangebrachte reeksen dakkapellen met afzaatkappen. Aan Oldegalileën staat tussen dit en het woningblok Oldegalileën 74-88 een eenvoudig poortelement op penanten, met natuurstenen lijstkapitelen en geprofileerde korfboog met sluitsteen. De bleekjes aan de voorzijde, ooit afgegrensd door lattenhekjes en thans merendeels door ligusterhagen, zijn als individuele tuinen ingericht.

INTERIEUR: Oorspronkelijk kregen de kleine woningen een indeling van een kamer van 5,6 bij 4,4 meter, inclusief twee bedsteden en een kast, een flink portaal en een werkplaats van 1,8 bij 2,1 meter die als keuken kon worden benut. Daar is een vaste trap naar de zolder. Onder de trap zat een kast en daaronder een keldertje dat toegankelijk was via de erachter gelegen berg- of wasplaats. Philips Kooperberg merkte in 1888 op dat de zolders gewoonlijk zijn vertimmerd tot slaapgelegenheden of vertrekjes voor huisarbeid: "De daken zijn niet beschoten en te vlak, zoodat de zolders niet vrij van vochtigheid zijn". Het inwendige van deze arbeiderswoningen is herhaaldelijk verbouwd en vanaf de jaren-dertig aangepast aan het eigentijdse wooncomfort. De interieurs vallen derhalve buiten de bescherming.

WAARDERING

Het blok van acht ARBEIDERSWONINGEN, Oldegalileën 58-72, deel uitmakend van het het complex van 64 arbeiderswoningen van 'Oud Eigen Brood Bovenal is sociaal-historisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van algemeen belang

- vanwege de eerste plaats die het blok als onderdeel van het complex inneemt in de lokale en regionale (en een zeer vroege plaats in de landelijke) geschiedenis van de georganiseerde volkhuisvesting;
- vanwege de uitwendig door renovatie enigszins verstoorde, maar niettemin evenwichtige en ingetogen Ambachtelijk traditionele bouwstijl;
- vanwege de kenmerkende stedenbouwkundige lay-out in strenge stroken die heeft geleid tot een helder complex in een thans enigszins rafelige omgeving.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Woonhuis(K)

Woonhuis